

Irena Orzecka, która ma w sobie zarówno poczucie humoru jak i nerw dramatyczny, z równą swobodą i łatwością kreowała role zarówno dramatyczne jak i komiczne.

Do rzędu umiłowanych ról, które jubilatka w różnych epokach swego bujnego i bogatego życia na scenie kreowała, wyliczmy: — Hankę i Dulską w „Moralności pani Dulskiej” G. Zapolskiej, Jewdochę w „Sędziach” S. Wyspiańskiego, Młynarkę w „Zaczarowanym kole” L. Rydla, Tykalską w „Panu Damazym” Bliźnińskiego, Jowialską i Szambelanową w „Panu Jowialskim” Al. Fredry, Figaszewską w „Dwóch bliźniach” Aleksandra Fredry, Knirtie w „Nadziei” Heijermans, Matkę w „Balladynie” J. Słowackiego.

Nie mniejszą plastyką i pełnią wyrazu wyróżniały się jej kreacje w sztukach współczesnych: Maria Lwowna w „Niespokojnej starości” Rachmanowa, Antosiowa w „Domu na Twardej” K. Korcelliego, Matka w „Sprawie Pawła Eszteraga” A. Gerdy'ego i wiele wiele innych.

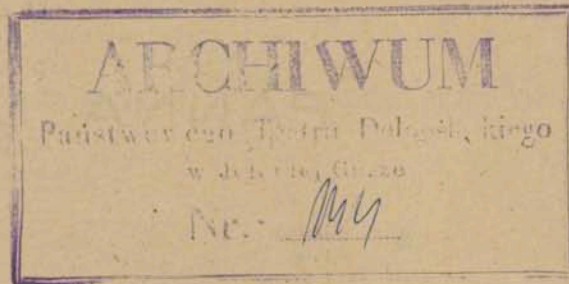
40-lecie pracy scenicznej Ireny Orzeckiej Państwowy Teatr Dolnośląski w Jeleniej Górze uczcił obchodem jubileuszowym w dniu premiery (24. IX 1955 r.) „Panny Maliczewskiej” Gabrieli Zapolskiej. W sztuce tej jubilatka odegrała rolę Żelaznej.

Wiedziona poczuciem obowiązku społecznego i patriotycznego nie wahała się jubilatka nigdy w wyborze placówki trudnej i niewdzięcznej, by umiłowaną pracę artystyczną złożyć na ołtarzu obowiązku obywatelskiego.

Dlatego dzień Jej zasłużonego jubileuszu podkreśla nie tylko owoce Jej długoletniej pracy scenicznej, lecz jest również dniem pracy i ofiarnego wysiłku artysty i obywatela.

Jubilatka w roli Marii Lwowny w „Niespokojnej starości” Rachmanowa

40-lecie pracy scenicznej IRENY ORZECKIEJ

Jubilatka w roli Figaszewskiej w sztuce Al. Fredry „Dwie bliźni”

Irena Orzecka już w latach szkolnych, które przypadły na okres rewolucyjny 1905 roku należała do grup młodzieży postępowej w ówczesnej Warszawie, brała udział w strajku szkolnym i w walce o szkołę polską.

Pracę na scenie rozpoczęła w roku 1913 w Teatrze Polskim w Kijowie, pod dyktando Franciszka Rychtłowskiego.

Warunki pracy w tym teatrze były ciężkie, jak na nasze teraźniejsze pojęcia o pracy aktora — wręcz fantastyczne. Chcąc zaspokoić potrzeby teatralne i publiczności polskiej w Kijowie — teatr zdobywał się na 3 premiery tygodniowo — często wierszowane. O pogłębieniu pracy nad rolą, czy nad sobą trudno było w tych warunkach mówić. Zmieniły się one dopiero w czasie wojny

1914—18 r. Gdy Niemcy w czasie pierwszej wojny światowej, zajęli Warszawę, do Kijowa napłynęły olbrzymie rzesze uciekinierów z Polski; znaleźli się tam również wybitni reprezentanci sceny polskiej — Stefan Jaracz i Juliusz Osterwa, którzy objęli kierownictwo artystyczne Teatru Polskiego w Kijowie. Stał się on na czas wojny ośrodkiem ówczesnego polskiego życia teatralnego. Pod opieką więc i kierownictwem Jaracza i Osterwy rozwijał się naówczas młody talent aktorski Ireny Orzeckiej.

Za pośrednictwem tych pierwszych w Polsce ówczesnej zwolenników i wyznawców systemu Stanisławskiego, zapoznała się młodzianka naówczas aktorka z tą metodą, której dalsze ognia przejęła w pracy scenicznej i studiach teatralnych, odbytych pod kierownictwem Stanisławy Wysockiej.

Wpływ wymienionych mistrzów sztuki scenicznej w Polsce na młodą aktorkę wyraził się w technice jej gry aktorskiej, pozbawionej konwencji i szablonu, bez patosu i sztuczności, rozwijającej się od wewnętrznego przeżycia roli, pełnej szczerości, prostoty i naturalności.

Irena Orzecka, która z największym upodobaniem kreowała role pełne ciepła i życia uczuciowego, nauczyła się nie „robić” postaci, lecz „żyć” na scenie, zadość czyniąc zasadom realizmu scenicznego, który od początku był najnaturalniejszą formą jej wyżycia się artystycznego.

Kariera sceniczna Ireny Orzyckiej, rozwijająca się w epoce dwóch wojen światowych i Rewolucji Październikowej, nie mogła być pozbawiona tych wstrząsów, które w czasach wielkich przemian odbijają się na wszystkim.

Po nowicjacie aktorskim, odbytym w teatrze polskim w Kijowie — w czasie pierwszej wojny światowej — pracowała Orzecka potem — w Wilnie, w Poznaniu, w Katowicach — jak i obecnie w charakterze pioniera kultury polskiej na ziemiach wówczas odzyskanych, na Górnym Śląsku. W ówczesnych Katowicach cieszyła się niezmiernym uznaniem publiczności, która darzyła ją miłością i szacunkiem.

A przyznać trzeba, że praca w zespole teatru w Katowicach była ciężką próbą nie tylko dla aktora, lecz niełatwą szkołą obowiązku obywatelskiego.

Zespół katowicki zarówno w czasach plebiscytu jak i później zanosił słowo sztuki polskiej Polakom za kordon graniczny, oddzielający ówczesną Polskę od Niemiec. Występy teatru polskiego za kordonem kończyły się najczęściej napadami bojówek niemieckich, które nie przebierały w środkach, by obrzydzić aktorom polskim chęć nawiązania kontaktu kulturalnego z rodakami z za kordonu.

Irena Orzecka wytrwała na tej ofiarnej i niebezpiecznej placówce przez szereg lat, zdobywając sobie laury najulubieńszej aktorki teatru katowickiego.

Tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej znajdzie się obecna jubilatka w teatrze łódzkim.

Pierwsze lata wojenne spędzi w upaństwowionym teatrze w Grodnie i Białymstoku, pod kierownictwem Aleksandra Wegierki.

Po wojnie wraca do Warszawy, a w roku 1945 znajduje się w pierwszym niemal pionierskim zespole teatru polskiego w Jeleniej Górze, gdzie w chwili obecnej kończy się jej nowe dziesięciolecie pracy scenicznej na ziemiach odzyskanych a zarazem czterdziestolecie pracy zawodowej jubilatki, która nigdy nie szczędziła swych sił i wielkiego talentu aktorskiego dla dobra umiłowanej sztuki scenicznej.

Jubileusz 40-lecia pracy artystycznej
IRENY ORZECKIEJ

Gabriela Zapolska

PANNA MALICZEWSKA

Sztuka w 3 aktach

OSOBY:

Daum	— Edward Łada—Cybulski
Filo	— Klemens Myszowski
Edek	— Władysław Madej
Bogucki	— Stanisław Szymczyk
Kolega I-szy	— Józef Sajdak
Koledzy: II, III, IV i V	— * * *
Panna Maliczewska	— Janina Krohowska
Daumowa	— Barbara Grudzińska
Hiszowska	— Jadwiga Wysocka
Żelazna	— Katarzyna Feldman
Michasiowa	— Danuta Firek
Sekwestратор	— Jadwiga Wysocka
	— Irena Orzecka
	— Jadwiga Janczevska
	— Władysław Sawho
	— Ryszard Wasilewski

Reżyseria
ALEKSANDER RODZIEWICZ

Asystent reżysera:
EDWARD ŁADA-CYBULSKI

Kierownictwo literackie: JAN NEPOMUCEN MILLER

PREMIERA 24 WRZEŚNIA 1955 r.

Początek przedstawień punktualnie o godz. 19.30 Koniec przedstawienia o godzinie 22.15

Scenografia:
ANNA SZELIGA